

Elokvakasvatuksen jäljillä

Tommi Nevala

Elokvamedia on ollut syntymästään saakka oppimisen väline. Elokvaa kehitteliden tiedemiesten tarkoituksena ei ollut yleisön populaari viihdyttäminen vaan ennemminkin jonkin asian tai ilmiön tarkastelu ja dokumentointi. Kaupallisten elokuvanäytösten käynnistyttyä 1800-luvun lopussa elokvanteelijät kuvasivat mm. suurkaupunkeja ympäri maailmaa. Elokvat toivat liikkuvan kuvan välityksellä uudenlaista tietoa maailmasta.

1920-luvulla elokvakasvatuksen emämaassa Ranskassa alettiin puhua elokvakasvatuksesta. Sillä tarkoitettiin oppia elokvasta eli elokuva ymmärrettiin siinä opetuksen kohteena. Siitä kehittyi estettisen elokvakasvatuksen suuntaus, joka painotti elokvan taideolemusta ja tekijyyttä. Vastaava suuntaus rantautui myös meidän koulumaailmaamme audiovisuaalisen kansansivistystyön seurauksena 1950-luvulla. Alan kotimainen pioneeri Helge Miettunen puhui audiovisuaalisesta kansansivistystyöstä tapana huomioida mediavälineet tietoisesti opetustilanteessa.

Sitten tapahtui jotain. Mutta mitä? Television yleistyttyä alettiin käyttää termiä joukkotiedotuskasvatus. Kun mediat ja viestintävälineet lisääntyivät 1980-luvulle tultaessa (henkilökohtaiset tietokoneet, kotivideonauhurit, satelliitti-tv) ryhdyttiin puhumaan viestintäkasvatuksesta. Elokvasta tuli yksi media muiden joukossa. Elokvateatterit joutuivat kamppailemaan katsojista television ja kotivideonauhureiden kanssa. Elokvien markkinointi kasvoi, alettiin puhua kassamagneeteista, elokvan taidemuoto popularisoitui ja viihteellistyi.

Usein elokvat koetaan kouluopetuksessa juuri viihteenä ja ja siten kouluopetukseen kuulumattomana asiana. Elokvian aika koittaa yleensä siinä vaiheessa, kun oppilaat halutaan palkita kovan uurastuksen jälkeen tai kun lukukauden loppu hämmöttää. Näissä tapauksissa menetetään elokvan pedagoginen potentiaali.

Parhaimmillaan elokvakasvatus on niissä kouluissa, joiden toimintakulttuurissa elokvaa arvostetaan muiden koulussa opettavien taidemuotojen - kirjallisuuden, kuvataiteen ja musiikin - rinnalla. Viihteen sijaan koulujen tulisi ymmärtää elokuva taiteena, kulttuurina ja kielenä. Koulu on erinomainen paikka elokvakulttuurin ilmiöiden tarkasteluun - populaarikulttuuri ja viihdeteollisuus mukaan lukien - sillä oppilaat ovat elokvian suurkuluttajia. Keskustelua luokkahuoneessa syntyy varmasti. Näkemyksiä ja kokemuksia asiasta on niin monella.

Suotavaa olisi, että elokvaa tuotaisiin opetuksessa esille myös sekä taiteena että kielenä. Suuri osa lapsista ja nuorista ei ole nähnyt yhtään elokvan klassikkoa. Elokvian kulttuuriperinnön vaalimisen tulisi olla yksi koulujen elokvakasvatuksen tehtävistä. Tämä tosin tarkoittaa, että elokvia pitäisi pysytää näyttämään osana kouluopetusta - samalla tavoin kuin musiikin tunnilla kuunnellaan musiikkia, kuviksen tunnilla tutustutaan kuvataiteen merkkiteoksiin ja äidinkielen tunnilla luetaan kirjoja.

Elokvia pitäisi myös valjastaa oppimisen välineeksi samaan tapaan kuin elokvaa kehittelleet tiedemiehet tekivät 1800-luvun lopussa. Kamerakynä-pedagogiikassa ajatellaan, että videokameraa voidaan käyttää kynän tavoin. Oppilaat voivat käyttää audiovisuaalista kirjoitustaitoa ympäristön havainnointiin, tiedon välittämiseen, kommunikaatioon ja itseilmaisuuun. Elokvian kieli soveltuu itse asiassa todella moneen oppiaineeseen. Valveen elokvakoulun kehittämän Videopensseli-menetelmän avulla videokuvaamista voidaan integroida mm. matematiikan ja kielten opetukseen.

Opettajat, teetättäkää ensi kerralla koulutehtävät perinteisen kieliopin sijaan elokuvan kielellä. Esiityksiin, esitelmiin, esseisiin, ainekirjoituksiin ja mielipidekirjoituksiin tulee kokemuksellisuutta, joka edistää oppimista. Yllätytte varmasti, kuinka helppoa ja oppilaita aktivoivaa elokuvakasvatus voi olla.